

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 11. szám

1995. november

„Ember rövid az élet
Legnagyobb kincsöd a lélek”

Halottak napja volt. A temető ilyenkor megtelik „élettel”. Mintha csak itt adnának találkozót egymásnak a rokonok, ismerősök. Reggeltől estig járjuk a kegyelet útját virággal megrakottan.

Szertefoszló hangfoszlányok, elmormolt imaszó, itt-ott talán még áhitat is rezdül az őszi párától súlyos levegőben. Még a gyermekek is megcsöndesült elevelességgel ácsorognak a felnőttek között.

A temető a holtak világa, és a holtak szeretik a csendet, a nyugalmat és a békéséget. Hiszen ők már csak emlékek. Frissen fájó, vagy kicsit már megkopott, olykor lassan feledésbe merülő emlékek.

Sok az elhanyagolt sír. A bennük pihetőre már senki sem gondolt?

Hajladozunk az eltávozott kedvesek sírja fölött, elmorzsolunk egy két könnycseppet. A vízákban hatalmas fejű krizantémok pompáznak gazdag színözönben. Piros köntösű mécsesek, megrebbező gyertyalángok fényeskédnek az örök világosság szimbólumaként.

Emlékezünk. De vajon gondolunk-e arra, hogy porból lettünk és porrá leszünk? Nekünk is itt lesz majd a nyughelyünk, ahol megpihen a test. És a lélek? Gondolunk-e a lelkünkre is? Lelkünkre, mely a végső búcsú után Isten felé roppen, a földi világ súlyos terhét, gyarlóságunkat hordozva, rettegve az ítélettől. Hiszen elfelejtettük - tán meg is tagadtuk - a Teremtőt, akitől az életet kaptuk.

Hogyan állunk majd az Úr elé? Hogyan számolunk el a talentumokkal, amelyeket Tőle kaptunk? Gyarapítottuk-e, vagy könnyelműen szétszórtuk, mert itt a földön akarjuk megteremteni a Paradicsomot, a „csak egyszer élünk” jelszót harsogva?

Ők már csak emlékek...

S még akik hisszük is, hányszor, de hányszor mondtuk: sokat imádkozni, majd ha megöregszem jut rá elég időm.

Felremlék előttem egy szomorú temetés. Idős ember volt az eltávozott. A sírja mellett ott állt egy fiatal, viruló teremtes, szíve alatt élete legnagyobb boldogságával, egy fejlődő kicsike étellel.

Isten szolgálja imára szólította a gyászolókat, azért aki majd elsőnek követi a megboldogultat.

Ki gondolta volna, hogy az a gyönyörű, ifjú kicsi asszony, a benne megfogant reménységgel együtt elsőként áll majd a minden számon kérő mennyei Atya ítélszéke elé!

Ne számoljuk az időt, hogy mennyi adatik belőle! Kinek rövidebb, kinek hosszabb a napja, de mindenkire ráborul egyszer az elmúlás csöndes éjszakája. Ébredjen a lelkünk, hogy nyugodtan, békésen alhassuk majd örökös álmunkat! Forduljunk vissza, ha eltévedtünk! Szétszéledt nyáj vagyunk, de megtalál minket a jó Pásztor, ha hívó szavára elindulunk felé.

Nyíljek meg ajkunk a legszebb imára, amit Jézus tanított az apostoloknak: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy...” Isten irgalma végtelen. A teközlő fiúnak is megteríti majd a kegyelem asztalát, ha bűnbánó lélekkel megtér.

Ne mondjuk, hogy ráérünk még! 5. Lett véges a földi pályája!

„Ha ragyog is most még életed szép napja,

Tetteidben megfontolt légy: - Van ítélet napja!”

Iványi Mária
Fotó: Császár Claudia

Gazdasági életünk egyik sarkalatos pontja, hogy a felgyült államadósság és annak kamatai fizetése mellett hogyan tudjuk talpra állítani a legyengült magyar ipart és mezőgazdaságot. Egyáltalán lehet-e úgy fejlődni, hogy közben adósságot törlesztünk?

E kérdések szakmai előadására és vitájára gyűltünk össze Debrecenben, a Kelet-magyarországi megyék kereszténydemokrata gazdasági szakemberei és az alapszervezetek elnökei. A meghívást és a szervezést a Hajdú-Bihar megyei elnök kezdeményezte, a debreceni alapszervezettel együtt.

A Dunától keletre, szinte minden megye képviseltette magát, az északi megyéket is beleértve. Így 8 megye képviselője, és két budapesti KDNP-s politikus hallgatta Kopátsy Sándor és Szakolczay György igen magas színvonalú, de közérthető előadását.

Az előadások során megtudtuk, hogy miként is kezdődött a mára már szinte fojtogatóvá vált adósságállomány kialakulása.

Még a 70-es évek közepén, az olajválság kirobbanása után kértük, és kaptuk, a sokszor inkább politikai, mint gazdasági célú hiteleket. Ekkor nőtt meg hirtelen a hitelállomány. A Kádár-rendszer gazdaságpolitikusi, pénzügyi szakemberei pedig egyszerűen nem merték bevallani, hogy az ország adósságállománya jóval nagyobb annál, mint amit addig bejelentettek. Az adósság első krízise 1982-ben volt, majd 89-ben megismétlődött, ugyanis akkor már nem titkolhatták tovább, hogy az államadósság jóval nagyobb annál, mint amit az ország teherbíró-képessége még elviselhet. A lejtőn már nem lehetett megállni: Tovább kellett felvenni az IMF és más kölcsönöket. Az egyik hitelt a másikkal fizették vissza, és a kamatok állandóan nőttek.

Szakolczay professzor úr szerint 90-ben súlyos hiba volt, hogy a rendszerváltozás első hónapjaiban nem kért a kor-

Adósságot fizetni és növekedni egyszerre nem lehet!

A KDNP regionális debreceni találkozójának üzenete...

mány hitelkönnyítést. Ám e sorok írója ehhez a megállapításhoz annyit tesz hozzá, hogy ezekben az években a mi hazánkba jött a legtöbb külföldi tőke e térségben. A tőkeáramlásnak viszont minimum két feltétele van: a biztonság, és a profit. Valószínű, hogy nem olyan mértékben és ütemben jött volna a működő tőke, ha mi akkor az adósságkönnyítést kérjük. Sajnos, könyörtelen tény, hogy nem lett volna elég az államadósság könnyítése, elhalasztása, hiszen az ipar és a mezőgazdaság elavult szerkezetéhez működő külföldi tőkére is szükség volt, illetve van a mai napig is.

Abból a tényből kiindulva, hogy Magyarország eladósodása nem egyedi eset még itt Európában sem, de ma már fejlődésünk gátja a hatalmasra növekedett adósságállomány, a Kereszténydemokrata Néppárt az eddigiektől eltérő más és új megoldásokat helyez előtérbe.

Mindkét előadónak a pártonkívüli Kopátsy úrnak és a kereszténydemokrata Szakolczay úrnak ebben teljesen meggyezett a véleménye. Az általuk javasolt megoldások: először is pontos hitelfelmérésre van szükség, mert valójában nem ismert a pontos hitelhelyzet. Tudni kell ugyanis, hogy mennyi a Magyar Nemzeti Bank (a kormány) adóssága és mennyi a vállalkozói szféráé. Hiszen egészen más kezelést igényel az államadósság, és a vállalkozói adósság. Ez után pedig keresni kell a kormányzatnak a kamatsökkentési lehetőségeket, élni kell azokkal a lehetőségekkel, amelyek mellett a hitelező bankok kockázati tényezői csökkennek. (Például a bankok, konzorciumot, alkalmi társulást hozhatnak létre, egy-egy hitelfolyósításra. A hitelek tőzsdéi értékelése után lehetővé kell tenni, hogy az eladósodott országok visszavásárol-

hassák saját hitelüket alacsony 20-50 %-os áron, az ún. másodlagos pénzpiacra.)

A kereszténydemokraták egyre sürgetőbbnek ítélik azt, hogy megtaláljuk az ország számára a legjobb adósság kezelési politikát. A jelen gazdasági helyzet kísértetiesen hasonlít azoknak az eladósodott országoknak szomorú helyzetére, ahol szintén a visszafogó, úgymond restriktív pénzpolitikát folytatták, ahol a sorrend előbb a jó pénz, majd a jó gazdaság s végül jó társadalmi helyzet lesz. Ezekben az országokban az eredmény: lelassult gazdasági fejlődés, erősen megnőtt vagyoni különbségek (tehát gyorsan nőtt a szegények és gazdagok közötti távolság), és a külső adósság mellett nőtt a belső adósság is. A gyakorlat mintha azt bizonyítaná, hogy az eladósodott országoknak a monetáris pénzpolitika életveszélyes.

Tehát a sokat emlegetett egyensúly vagy növekedés kérdésére a helyes válasz: előbb növekedés és utána az egyensúly!

A regionális debreceni találkozó üzenete, hogy a tisztességes tőkefelhalmozásra a magyar gazdaságnak szüksége van, mind az iparban, mind a mezőgazdaságban. Ezt a nemzetközi pénzvilágnak meg kell értenie! A magyar gazdaság vissza akarja fizetni az adósságát, de előbb meg kell erősödni, végre kell hajtani az ipar és a mezőgazdaság fejlesztési tervét. Ehhez a táj jó befektetési lehetőség. Nem hitelre, hanem működő tőkére van szükségünk, ami nem növeli tovább az adósságállományt. Az országnak nem a szociális kiadások nagysága okozza a problémát, hanem a nagy adósságteher. Ezért van szükség a gazdaság növekedésére, mert abból lehet csak az adósság és a jóléti, szociális problémákat is megoldani, és a gazdaságot növelni.

Adósságot fizetni és növekedni egyszerre nem megy!

Császárné Gyuricza Éva

Az első mise a Katolikus Iskolában

A gyomai és endrődi egyházi képviselő-testület találkozójára

In memoriam

„Ha utolér az elűzhetetlen honvágy, fülembe mindig az endródi harangok istencicsérő szép szava kondul, melyre a vallomásos úrangyala három versével felel szívem.

Egygel, az áldott emlékü halottaink nyugalmáért, egygel, hogy szent szülőföldünknek adósai sohase maradjunk, az utolsóval, a harmadikkal, az utánunk jövőkért, akikben valósuljanak meg álmaink, s épüljön-szépüljön tovább az idők végezetéig Endródi!”

Timár Máté

Az endródi festő

Uhrin Péter

Endrődön született 1887. május 22.-én. Nagypapja: B Uhrin József 1848-ban a község bírája volt. Két testvére vett részt a szabadságharcban. Nyolcuk közül a harmadik Mihály (1855-1935). Ő lett a parasztfestő apja. Timár Katalint vette feleségül, aki bőséges gyermekáldással örvendeztette meg férjét. (József, Hermina, Eszter, Péter, Imre, Katalin.)

Péterben az Uhrinok minden kiváló tulajdonsága megvolt. Kicsi korától a föld, a növények és állatok rajongója volt. Csodálatos kezűgyességével, már elemista korában kitűnt. Már elsős korában „akkurátus lovat, marhát, malacot, kutyát, pulykakakast kanyarított pillanatok alatt pár vonással a táblára vagy papírra. Nemcsak a keze mozgott boszorkányosan gyors ügyességgel, hanem az esze is.” Negyedikés korában Bence Sándor igazgató keze alá járt. Év végén ilyen szavakkal kereste meg az apát: „Mihály gazda! Ezt a fiút taníttatni, képeztetni kell! Isten ellen való vétek lenne kiműveletlenül hagyni. Ilyen kézzel, szemmel, elképzelt tehetséggel, és éles ésszel sokra viheti. Endrőd neves embere válhat belőle.”

Bár az apának voltak komoly ellenvetései, mégis bekerült 10 évesen a Gyulai Katolikus Gimnáziumba. Elmaradt a szeretettől meleg otthon. Jött a sok memoriter, latin nyelv, konjugálás, deklinálás... Elmaradt a rajz, ami annyira érdekelte volna. Eltűnt a csodálatos természet a maga ezernyi növényével, sok-sok érdekes állatával. A második osztály kitűnő elvégzése után nem ment vissza. Pedig a gimnázium „főtisztelendő igazgatója” három hivatalos levelet is küldött, melyben kérte: a... „kedves szülőket, példás magatartású, ernyedetlen szorgalmú és kitűnő előmenetelű Péter fiuk további iskoláztatására...”

Péter folytatta a szülők, nagyszülők, elődök sorsát. Korán reggel indult ki a tanyára. Főleg az állatok ellátásában segítkezett. Idő múltán, ahogy nőtt, erősödött, minden paraszti munkában példát mutatott.

A tél lett számára a boldog idő. Előkerült a vázlatfüzet. Rajzolt. De milyen ügyesen: kenyeret dagasztó édesanyját, örletni vivő apját, a szekeret szalmával rakó testvéreit és béréseket, a vályúnál iszogató állatokat, tanyájukat, a sűrű hópallason át alig látszó templomot, a Körösről vizet vivő asszonyokat, köpülővel dolgozó nénjét, a guzsalyosba, fonóba igyekvő lányokat...

Mennyi Petőfi-vers illusztráció született! Az alkonyatban betyárt követő farkasok, téli estén komázni indulók, vándorló cigány-karaván... egész sorozat a János vitézből.

1902 karácsonyán fiatal legény cimboráival „betlehemest” járt. Maga készítette hozzá a csodálatos betlehemi istállót. „Jgazi remekművet alkotott. Tökéletesen kiformálta a Kisjézust, Máriával és Józseffel, az imádásra érkező parasztokat, hogy csak ámulva lehetett nézni... A jámbor ökrök, szamarak, bárányok a megszólalásig igazak voltak.

Mikor Szép-Timár Jankóékhoz nyertek bebocsátást, ahol tíz három és tizenhét év közötti gyermek és fiatal ámulat a rendkívüli szépségen, ott a Jancsi pástort alakító Uhrin Péter szeme is megakadt a tizenhárom éves Jolánkán, mint Noé apánk bárkája az Ararát hegyén, az

özönvíz elmúltakor.

Karácsony napjára az egyik angyal arcát átfestette, de olyan remekül, hogy minden háznál felismerték benne a „szegény hentes lányát, Jolit.” Ünnepp multával Zelinka plébános úr el is kérte a felszerelést és a templom kis oldalkápolnájában helyezte el közszemlére.

Tavasztól ősziig a hétvégeken - a helyi szokás szerint - a faluszéli szérűskert, a kisgyep cikázásain mind többet forgott Péter Jolán körül.”

1908-ban vonult be katonának, mint honvéd-huszárra, Kecskemétre. Hamar kiváltotta bajtársai és felettesei elismerését. „Olyan rendet tartott az istálló portáján, hogy az öreghuszárok elé is őt állították példaképnek...” „Legjobban akkor ámitotta el katonatársait, mikor a „Szellő” hiteles mása a szénarács fölé került.” Kakuszi hadnagy úr kedvenc katonája lett. Szaporodtak a krumplivirágok a piros parolin. A völegény hadnagy úr gyakran magával vitte a „sneidig huszárt” Helvecián lakó menyasszonyához. Ott szüret, névnap, torok alkalmával a társaság kedvence lett Péter. A lányok elismerését a róluk készült, portrékkal vitta ki. Különös siker volt, mikor izes elbeszélése nyomán megtudták, hogy az országos hírű, kedvenc színészük, Rózsahegy Kálmán Péter egyik nagybátyja. Az is sokat emelte, hogy a lányokat lovagolni tanította.

Anyja ellenkezése ellenére leszerelése után feleségül vette Timár Jolánt. Az esküvő és az azt követő lakodalmon vendégük volt Kakuszi főhadnagy és az akkor már felesége: Ila. Esküvő után gazdaképző tanfolyamba kezdett Péter. Jegyzeteit remek illusztrációval díszítette. Apja mégsem engedte meg, hogy kertgazdaságot létesítsen egy darab földön. „Kell a föld a búzának, árpanak, kukoricának, nem tékozzoljuk el boldonságokra” - mondta az apja.

Aztán szép sorjában születtek a gyerekek, Péter, Pali, Bandi.

Jött a Szarajevóban történt tragédia és a világháború. Pétert behívták a 2. honvéd-huszárra ezredhez Debrecenbe. 1914 augusztusában indultak a harctérre. A gorodoki csatában esett át a tűzkeresztségen. Október 8-án már Uzsonon, 13-án a Styr völgyében, december 11-én Iwkowánál harcolt. A karácsonyi csatának Dukla környékén volt részese. 1915-ben Kolomeánál, majd Csernovitznál vitézkedett. Átkelve a Bug folyón 1915. szeptember 15-én a Dnyeszter és Szeret összefolyásánál súlyos lábsérülést szenvedett. Októberben már Debrecenben gyógyították. Onnan utókezelésre Rózsahegyre került. Ott volt ideje, meg lehetősége festegetni. A betegszoba egyik sarkában volt a műterme. Az intézet orvosai, ápolói, sebesült tisztak voltak a modellek. Közben tbc támadta meg. Fél tüdejét elmeszesítették.

Leszerelése után kezdte előlrol az életet. A három gyermek után ikreket szült Joli, Laci és Vincét, kik kicsi korukban felcserélték a bölcsőt a koporsóval. 1923-ban Miklós, majd utolsónak Terike zárta a sort.

Sógora Szép-Timár Jóska hívta, menjenek velük Amerikába. E szavakkal utasította el: „Te is tudod, sógor: itt élned, halnod kell.” Kanadából sűrűn jött a hívó levél. Hiába.

Szabad idejében festett. Nagy értéke, hogy a századforduló Endrődjéről hiteles képet hagyott ránk. (Az endródi komp, a Mókó féle szelmalom, Vándorló cigánykaraván...) A Kaszinó színpadához színpalot festett. Könyvtár létesítését szorgalmazta, és segítette a tanyai kaszinóban.

Sorsuk javítására 800 kataszteri hold szántót és 400 legelőt béreltek szövetségbe tizenötén. Majd újabb bérletet szerez báró Huszárral birtokán 1200 holdon 63 család részvételével. Nagy és szép terveik voltak. Az ott végbement változást három nagyméretű képben örökítette meg: Póhalom múltja, Póhalom jelene, Póhalom jövője. (A békéscsabai múzeumban található.)

A harmincas években Budapesten a Földművelésügyi Minisztérium rendezésében képképzőművészeti kiállításra került.

A második világháború alatt sok baj érte. Szinte minden termését „Jurcsok-pontba” kellett beadni. Lovait besorozták a hadseregbe, fiai katonák voltak, sokáig nem tudott róluk. Rengeteget dolgozott. Egészsége megrendült. Egy kellemetlen hír szivrohamot idézett elő és 1944. szeptember 5-én meghalt.

56 képéről tudunk. Azonban ebből kilencnek a sorsa ismeretlen. Rengeteg vázlatából alig maradt valami, s eltűnt nótáskönyve is, melybe kora legénységétől kezdve gyűjtötte a népdalokat, kedvenc magyarnótáit, katonadalokat, de voltak abban a községben ismert mondókák, köszöntők és azok a vőfélyversek is, melyekkel annyi vidám eseményt szerzett. Az eltűnt füzetben a maga alkotta versek és nóták is elvesztek.

Márton Gábor

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A korábban meghirdetett napon és időben, a meghívón szereplő napirenddel megtartotta alakuló közgyűlést a Körös Termál Hotel Részvénytársaság 18.490.000,- Ft alaptőkével.

A közgyűlést azonban megelőzte a Kiszéti Gyógy szállóért Alapítvány kuratóriumi ülése. Ugyanis az alapító okiratban az alapítvány, mint az Rt. alapítója kikötötte magának azt a jogot, hogy az Rt. első igazgatóságát és felügyelő-bizottságát megválassza. Így az Rt. alakuló közgyűlésén csupán be kellett jelenteni ezt a tényt. A kuratórium rövid vita után egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

Az Rt. igazgatóságának tagjai: Császár Ferenc, Dinya László, Dr. Gellai Imre, Hunya István, Knapcsék Béla, Kovács Lajos, Dr. Valach Béla.

Az Rt. felügyelő bizottságának tagjai: Dr. Darvas Tamás, Gellai József, Gyuricza István, Lizák Istvánné, Várfi András, Vaszkó András.

Az olvasó bizonyára nem olvasna nagy érdeklődéssel az Rt. közgyűlésén elhangzott 10 napirendi pont megtárgyalásáról szóló híradást, hisz az száraz, szakmai anyag, adatok felsorolása, és azok feletti szavazás. Mégis a 3. napirendről kell néhány szót ejtenünk. Ez a napirend így szólt: döntés a részvénytársaság megalakulásáról. Mielőtt e tárgyban szavazásra került volna a sor, Dr. Gellai Imre úr felvázolta az eddig megtett

Megalakult a Körös Rt.

utat, a remélhető jövőt, azok variációit. Elmondotta, hogy a befektetők jó helyre helyezték pénzüket, mert az Rt. olyan tárgyi vagyonnal rendelkezik, amelynek az értéke az időben csak növekedhet. Egy találó hasonlattal jellemezte az Rt. megalakulásának helyzetét. „A mag, amelyet az Alapítvány 4 évvel ezelőtt elvetett, most kibújt a földből, s hogy e fa növekedjen és virágba boruljon, már a részvényeseken és a vezetőkön, tehát rajtunk múlik”

A szavazás most is, és mind a 10 napirend esetében is, egyhangú volt.

A napirendek megtárgyalása után Dr. Frankó Károly polgármester úr sok sikert kívánt a megalakult részvénytársaságnak,

és kilátásba helyezte az Önkormányzat további segítségét. Majd Császárné Gyuricza Éva kért szót. Emlékeztette a jelenlévőket, hogy a gondolatot, amely ma megtestesült a megalakult Rt. formájában, 4 évvel ezelőtt Budapesten az Endrődiek Baráti Köréből indult el. Köszönettel tartozunk tehát, nemcsak azoknak, akik ma anyagi erejükkel létrehozták e társaságot, hanem azoknak az egyesületi tagoknak, alapítóknak, kurátoroknak, akik bár nem lettek részvényesek, de lelkesedésük, buzgó ösztönzésük nélkül nem tartanánk ma itt. Mindkét felszólalót a részvényesek hosszan tartó tapsal üdvözölték.

A közgyűlés befejeztével a megválasztott tisztségviselők megtartották első ülésüket, ame-

lyen megválasztották vezetőiket. Az igazgatóság elnökeül Dr. Gellai Imrét választották. A felügyelő bizottság elnöke Gellai József lett. Az Rt. ügyvezető igazgatója Császár Ferenc.

Öröndetes, hogy a részvényesek közül sokan ott maradtak a teremben, és megvárták a bizottságok döntéseit. Ekkor egy-egy pohár pezsgővel köszöntötték egymást a jelenlévők. Pohárköszöntőjében Dr. Gellai Imre úr az igazgatóság elnöke ismét hangsúlyozta, ne felejtjük el, mi ma még csak az út elején vagyunk.

Este hat óra után került sor a sajtótájékoztatóra, melyet Dr. Gellai Imre tartott. A jelenlévő újságírókon kívül a részvényesek is nagy figyelemmel hallgatták Őt.

Befejezésül álljanak itt részvényes társunknak, Timár Mihály volt endrődi plébános atyának a részvényesekhez intézett sorai, aki nagy elfoglaltsága miatt nem vehetett részt a közgyűlésen:

„Kedves Testvéreim!

Sajnos, csak lélekben tudok köztetek lenni. Az alábbi szentírasi idézet szellemében imádkozom a magasztos ügy sikeréért: Minden időben magasztald Istent, az Urat, és tőle kérd, hogy az egyenes úton járj, s hogy szándékaid és útjaid jó véget érjenek. (Tóbiás 4,19.) Megértéseketek kérem, hogy nem tudok jelen lenni. Imádságos és hálás testvéri szeretettel köszöntök mindenkit.”

Császár Ferenc

A Honismereti Egyesület hírei

- 1995. október 14-én, szombaton 30 hallgatónak érdekes helytörténeti előadást tartott Timár Antal középiskolai tanár. Az előadás témája: Endrőd újratelepülése volt. A tanár úr ismertette a legújabb kutatási eredményeket, és szólt a még megválaszolatlan kérdésekről.

- A Honismereti Egyesület tagjainak döntése alapján egy kopjafát készített az egyesület október 23 emlékére és ezt a Hősök terén állíttatja fel.

- Megszavaztuk azt is, hogy a Millecentenáriumra az előző évekhez hasonló, de nagyobb szabású várostörténeti pályázatot hirdetünk meg a város diákjai számára.

- A Honismereti Egyesület kiadásában 1996-ban jelenik meg az Endrődi Füzetek ötödik kötete, melynek témája: kézművészet és kereskedelem Endrődön. Kérjük mindazokat, akiknek írásos dokumentum, vagy fénykép van birtokában, másolás céljára hozzák be az endrődi, vagy

a gyomai könyvtárba. Érdekel minket többek között a csizmadia, a kovács, a bognár, a suszter, a takács, a pék, az asztalos, az ács, a kútásó, a vályogvető, a téglavető, a cukrász, a bádogos, a köteles, kályhás stb. mesterség. Aki tud ilyen foglalkozású mestert, kérem, szóljon nekünk, vagy írja meg. Az 1945 előtti kereskedelemről is keresünk adatokat és fényképeket. Minden segítség nagyon fontos nekünk. Köszönjük. Címünk: Honismereti Egyesület 5501 Gyomaendrőd, Pf. 20.

SPORT

Továbbra is versenyben Bár szeptember 23-án itthon vereséget szenvedtünk Battonyától, úgy látszik, nem tört meg a csapat lendülete. Mezőhegyesen igyekeztek feledtetni az itthoni vereséget és győzelemmel tértek meg. Aztán két jó csapatot

sikerült kétvállra fektetni: Medgyesegyházát és Békést.

Eredmények:

IX. 13. Barátság - Battonya	0:1
X. 1. Mezőhegyes - Barátság	0:1
X. 7. Barátság - Medgyesegyháza	2:0
X. 14. Barátság - Békés	1:0

Tabellán:

2. Endrődi Barátság	0	6	3	1	16:5	21
6. Gyoma Fc.	10	4	4	2	19:11	16

Szépen halad a második vonal is, népies nevén SZIKRA

Eredményei:

VIII. 27. Sarkadkeresztúr - Szikra	0:3
IX. 3. Szikra - Kötégán	2:0
IX. 10. Bucsa - Szikra	3:2
IX. 17. Szikra - Tarhos	3:0
IX. 23. Vésztő - Szikra	1:1
X. 1. Szikra - Kétsoprony	2:4
X. 8. Mezőberény - Szikra	1:2
X. 15. Szikra - Gerla	5:0

Az ifik is szépen araszolhatnak, viszont a serdülők az erős ellenfelekkel nem nagyon boldogulnak.

Novemberi ünnepeink:

november 1. Mindenszentek
 november 2. Halottak napja
 november 5. Szent Imre herceg
 november 19. Szent Erzsébet
 november 26. Krisztus Király
 november 30. Szent András apostol

Gondolatok a halálról

Nem a halál rossz, hanem a rossz halál.

(Aranyszájú Szent János)

Az a feltámadás értelme, hogy a test és a lélek, amint közösen vitték végbe cselekedeteiket, ugyanúgy mindketten megjelennek az ítéleten, és mindketten megkapják vagy a jutalmat, vagy a büntetést.

(Szent Ambrus)

Egy orvos van: Krisztus - és egy orvoság: az örök élet.

(Liszt Ferenc)

A halál képe már nemcsak nem félelmetes előttem, hanem nagyon sok vigasztaló és megnyugtató van benne számomra... Sohasem fekszem le anélkül, hogy meg ne gondolnám: holnap - bármennyire is fiatal vagyok - talán már nem leszek itt.

(W. A. Mozart)

A halál az Egésznek felőlünk látszó oldala. A másik oldalt így hívják: feltámadás.

(Romano Guardini)

Ha a halál olyan valakit szakít el tőlünk,

aki igen közel állt hozzánk, akit különösen szerettünk, megdöbbenünk, s megállunk egy pillanatra. Lett légyen mélyen hívő is valaki, összeszorítja szívéét a halál közvetlen közelsége; átjár a fájdalom, s alig tudunk könnyeinknek parancsolni... Ez nem baj, hiszen Krisztus is sírt, szabad utat engedett emberi szíve érzéseinek barátja, Lázár sírjánál. S mert Krisztus maga is átélte ezt a szenvedést, bizalommal fordulhatunk hozzá. Minket keresztényeket a bánat, a gyász nem tud teljesen letörni, mert számunkra nem reménytelen az elmúlás, bár kétségtelenül nehéz elszakadnunk a szeretett személytől. A pillanat fájdalmán azonban

átsegít a bizios tudat Szent Pál szavai segítségével: „Míg élünk, az Úrnak élünk, s ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár halunk, az Úrre vagyunk. Krisztus ugyanis azért halt meg és támadt föl, hogy holtakon is, élőkön is uralkodjék.” (Róm 14,8-9)

Ezzel kell tehát önmagunkat bátorítanunk, s a vigasztalásra szorulókat is.

Amivel felülemelkedhetünk a gyász fekete komorságán, az az imádság, amely mindig erőt, bátorítást ad. Azonkívül a Szentírás is tanít a holtakért való imádságra: Júdás Makkabeus „...mintegy 2000 ezüst drachmát küldött Jeruzsálembe engesztelő áldozat bemutatására. Ilyen szépen és nemesen viselkedett, mivel gondolt a feltámadásra. Ha ugyanis nem hitt volna az elesettek feltámadásában, fősleges és értelmetlen dolog lett volna a halottakért imádkozni. Arról is meg volt győződve, hogy akik jámborságban haltak meg, azokra nagy jutalom vár - ez szent és jámbor gondolat volt. Azért mutatott be engesztelő áldozatot, hogy megszabaduljanak bűneiktől.” (2 Mak 12,43-46)

S nem feledhetjük, hogy a Szűzanyának ajánljuk magunkat, mert ő is sokat szenvedett, amikor szent Fiának keresztje alatt állott. Kérjük ezen imádságok segítségével a „Mennyröszágnak ajtaját”, legyen szószólója elhunyt testvéreinknek, s imádkozzon értünk is, most és halálunk óráján...

Búcsú

Az endrődi Szent Imre Templom búcsúünnepé novembér 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. Az ünnepi mise után utcai körmenet a szokott módon.

Az ünnep főpapja Endrőd szülötte Dr. Sóczó Ferenc piarista tanár lesz.

E nagy ünnepre szeretettel hívjuk haza vidéken élő családtagjainkat, rokonainkat és az elszármazottakat...

Részlet Szent István király Intelmeiből, melyet fiához, Imre herceghez írt

Az érények mértéke teszi teljessé a királyok koronáját, és a parancsok közt a tizedik. Mert az érények ura a királyok királya, miként égi serege áll kerekben tíz korból, úgy életed vitele kerekedjék ki tíz parancsból. Kell hogy a királyt kegyesség s irgalmasság disztise, de a többi érény is hassa át és ékesitse. Mert ha a királyt istentelenség és kegyetlenség szennyezi, hiába tart igényt a király névre, zsarnoknak kell nevezni. Ennek okából hát, szerelmetes fiam, szívem édessége, sarjam jövő reménysége, kérlek, megparancsolom, hogy mindenütt és mindenkben a szeretetre támaszkodva ne csak atyafisághoz és a rokonsághoz, vagy a főemberekhez, avagy a gazdagokhoz, a szomszédhoz és az itt lakóhoz légy kegyes, hanem még a külföldiekhez is, sőt mindenkihez, aki hozzád járul. Mert a szeretet gyakorlása vezet el a legfőbb boldogsághoz. Légy irgalmas minden erőszakot szenvedőhöz, őrizd szivedben mindig az isteni intést: „Irgalmasságot akarok és nem áldozatot.” Légy türelmes mindenkhez, nemcsak a hatalmasokhoz, hanem azokhoz, akik nem férnek a hatalomhoz. Azután légy erős, nehogy a szerencse túlságosan felvessen, vagy a balsors letaszítson. Légy alázatos is, hogy Isten felmagasztaljon most és a jövőben!

Légy majd mértékletes, hogy mértéken túl senkit se büntess vagy kárhóztass. Légy szelid, hogy sohase harcolj az igazság ellen. Légy becsületes, hogy szándékosan soha senkit gyalázzal ne illess. Légy szemérmes, hogy elkerüld a bujaság minden bűzét, valamint a halál ösztönzőjét.

Mindez, amit fentebb érintettünk, alkotja a királyi koronát, nélkülkem sem itt nem tud senki uralkodni, sem az örök uradalomba bejutni. Amen.

Könyvajánlat

Szent Gellért
 napi kalauz az 1996-os évre

Ez egy jövő évi naptár, ahová minden napra bejegyezhetjük legfontosabb dolgainkat. A kiadványt gazdagítják még lelki olvasmányok és imák. Hasznos saját magunknak is, valamint elajándékozásra is kiválóan alkalmas.

Kapható a plébánián, sok más kiadvánnyal együtt.
 Karácsonyra értékes ajándék a könyv!

Első mise az iskola kápolnájában

Mindhármuk nevében Szabó Béla válszól kérdéseimre itt, az új, impozáns endrődi üzlet melletti irodában.

- Mindhárman a Sütőipari Vállalatnál dolgoztunk korábban, az volt az életünk első, és egyetlen eddigi munkahelye. Meg kell mondani azt is mindjárt, hogy mindhárman pékek vagyunk; Hornok László Gyomán, Tímár Imre és én Endrődön születtünk, szüleink ma is itt élnek. Imrével ipari tanulók voltunk, aztán érettségiztünk le, míg Laci érettségi után szerezte meg a szakmunkás bizonyítványt. Később mindhárman megszereztük a technikai minősítést, és munkahelyünkön középvezetői állásba kerültünk

- Mi volt akkor az indíttatás, amiért vállalkozásba kezdtek?

- Túl azon, hogy jött ez a nagy vállalkozási hullám, és a környező településeken egyre-másra alakultak a kisebb-nagyobb pékségek, már látható volt, mi fog történni az állami sütőiparral. Gondoltuk, mi is kipróbáljuk, megmérjük magunkat. Mivel munkahelyünkhöz korrekt, jó viszony fűzött bennünket, így eleve csak az endrődi településben gondolkodtunk. Eladó volt akkor ez a ház, és bár nem volt ideálisnak mondható pékség céljára, de a hely megfelelt nekünk. Az elkerülhetetlen átalakítási munkákat is magunk végeztük el, így kevesebbe került. 1990 augusztus 10-én elkezdtük a sütést egy eléggé elterjedt technológiával: egy 10 m²-es magyar gyártmányú kemencével, és egy hagyományos dagasztó géppel.

- Milyen volt a kezdet? Hogyan sikerült piacot találni, és eljutni arra a szintre, hogy kenyerek, péksüteményeik ma már elismertek?

- Hát nem volt könnyű. Kezdetben nem volt elég rálátásunk a gazdasági dolgokra, üzemeltetésre. Még utólag is szinte felfoghatatlan, hogy belevágtunk, eljöttünk arról

az akkor még biztos megélhetést nyújtó munkahelyről. Nem is kerestünk piacot. Jó ötletnek látszott, hogy itt kialakítsuk azt az első boltunkat, ahol még tejtermékekkel, néhány alapvető élelmiszerral bővítettük a

maszek pékség. Akkor már inkább mi lépünk! - gondoltuk -, míg valaki meg nem előz bennünket. Epp adódott is egy megfelelő épület, szintén jó helyen, a Kollmann-telep tövében, lényegesen masszívabb és tágasabb, mint az endrődi. Boltunk is nagyobb, megfelelőbb helyiséget tudtunk kialakítani, nagyobb áruválasztékkal, így ottani forgalmunk kezdettől fogva meghaladta várakozásunkat. A sütést ugyanolyan felszereltséggel és technológiával kezdtük, mint itt Endrődön, de mivel a hely tágasabb volt, a péksütemény gyártását teljesen átvittük oda. Később egy új kemence beállításával megdupláztuk kapacitásunkat.

- Ha már erről beszélünk: hogyan lehet a kapacitást ebben az iparágban meghatározni?

- A kemencék alapterületével, de hogy más viszonyítási alapot is nyújtunk: 30 m²-nyi kemence kb 80%-ban biztosítja a mintegy tizenhatezer lakosú városunk kenyérellátását kézműszakos gyártás mellett.

- Mennyire nyereséges a vállalkozásuk? Mekkora az évi árbevételük?

- Ha figyelembe vesszük, hogy nem nagy tőkével kezdtünk, s nem vettünk nyakunkba jelentős hiteleket, akkor nyilvánvaló, hogy kezdettől nyereséges a vállalkozásunk. Csak a nyereség ismételt befektetésével építkezhetünk. Tavaly hozzávetőlegesen 60 millió forintnyi bevételünk volt, az idén 80 millióra számítottunk. Ennek ellenére nyereségünk nem lesz nagyobb a tavalyinál, hiszen újabb és újabb vállalkozások születnek, erősödik a konkurencia. Helyben 20-25 boltunk szállítunk, így egyik kemencénk kihasználtsága hétköznap minimálisnak mondható, de a hétvégi igények kielégítéséhez mégis szükség van rá.

Bemutatjuk...

SZABÓ BÉLÁT, TÍMÁR IMRÉT ÉS HORNOK LÁSZLÓT, A SIKÉR GMK TÁRSZULAJDONOSAIT

kenyér és péksütemény választékot. Csak a minket megkereső egy-két boltunk szállítottunk, de ennek nagyon hamar láttuk a korlátait. Kezdeti tőkénk korlátozott volt, hitelt piaci kamatra nem mertünk felvenni. Ma is valljuk ezt az elvünket, ma is csak a haszon visszaforgatásával építjük, növeljük vállalkozásunkat. Azt még tudni kell erről a szakmáról, hogy ma a piaca annyira telített, hogy óriási harc folyik még a fennmaradásért is. Az állami sütőipar az előre láthatónál is sokkal hamarabb a „padlóra került”, olyan pékségek zárták be, mint a szarvasi, amely mintapékség számba ment. Így talán elképzelhető, hogy mekkora pozitívumnak könyveljük el, miután pékségünk kezdett ismertté válni, és sokan jártak ide Mezőtúrról, elkezdtek oda is szállítani jelentős mennyiséget. Ezzel a kapacitásunk kihasználtsága ideálisnak nevezhető volt két műszakos leterheltség mellett. Ezzel így meg is voltunk egy ideig, de egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a Gyomai Sütőipari Vállalat sem tudja sokáig monopolhelyzetét megtartani, előbb-utóbb Gyomán is nyílik

- Akkor már nem is kérdezem, terveznek-e kapacitásbővítést, mivel nyilvánvaló, hogy ez a piaci kereslet függvénye. Ez az enadródi új boltjuk nagyon szép, modern, áruválasztéka is megközelíti sok nagyvárosi boltét. Biztosan nem kevésbe került?

- Valóban. Ez már teljesen „kierelt” bennünket, de a várható forgalmat kezdettől hozza, sőt, egy kicsivel még túl is szárnyalja reményeinket. Vannak azonban még terveink! Gondolkozunk Gyomán is egy nagyobb bolt kialakításában. Szeretnénk fejleszteni a technológiát is, gépeink öregszenek, korszerűbbek beállításával megkönnyíthetnénk szakembereink munkáját, javíthatnánk a minőséget, bővíthetnénk a választékot péksüteményben és

kenyérben is. Gazdaságilag stabilizálni akarjuk vállalkozásunkat.

- Még egy utolsó kérdés: hogyan lesz 10 forintos búzából 80 forintos kenyér, jöllehet a liszt sem 10 forint már régen, és a kenyér sem mindenütt 80 forint még, Önöknél pl. 66 forint, ha jól tudom.

- Igen, de mire ez az újságcikk megjelenik, már lehet, hogy 68 forint lesz, vagy több, mert a liszt ára most hetente, kéthetente emelkedik. Ám azt is tudni kell, hogy a liszt a kenyér árának mintegy 25 %-a. A legismertebb összetevőkön túl, mint a só meg az élesztő, még kell bele lisztjavító szer is, ami csak a szakmában ismert, ezek természetes anyagok. Ezen túlmenően ez az ipar rendkívül energiaigényes, és itt nemcsak a kemencék fűtésé-

re gondolok, ami nálunk gázzal történik, így viszonylag megfizethető, csak elég nagy beruházást igényelt. Azonban itt van még a villamos energia; nem 20-22 fokos, hanem 26 fokos hőmérsékletnek kell lennie. Jelentős összeg a munkabér és járulékaik, az áfa, és akkor még nem is biztos, hogy mindent felsoroltam.

- Nem baj, engem ennyi is meggyőzött arról, hogy mennyi minden kell a jó kenyér előállításához. Kívánom mindannyiuknak, és a további 20-25 alkalmazottuknak, hogy minden célkitűzésüket megvalósíthassák, s mi fogyasztók még sokáig ehessük ezt a finom, Kertes Imre bácsit idéző kenyeret.

Marsi Jánosné

Fotó: Liziczai László

Általános elismerést aratott az enadródi iskolások október 23-iki műsora. Erről beszélgettem Ladányi Gáborné igazgatóval.

- Gratulálók! A közvélemény szerint évek óta az enadródi iskolásoké a legszínvonalasabb városi szintű ünnepség.

- Köszönöm, de nem engem illet a dicsőség, hanem elsősorban Komóczi Attiláné tanárnőt. Ő tervezi el a műsort, ő választja ki a szöveget, ő keresi meg hozzá a zenét. Azután már egy csapat munka megy, az egész tantestület hozzáállása segítőkész. Mindenki fontosnak tartja, hogy most a mi iskolánk szerepel, és jól kell hogy sikerüljön. Szonda tanár úr veszi fel a hanganyagot, az erősítést pedig Fagyas tanár úr csinálja a nyolcadikosokkal.

- Komoly és rendszeres munka van egy ilyen műsor mögött.

- Igen. Komóczi Icuka vezetésével működik egy irodalmi szakkör az iskolában, vers és prózamondással foglalkoznak heti két órában. Mindig van valamilyen műsor, amire készülniük kell. Mindjárt ősszel okt. 23, azután a karácsony (ez már hagyomány az iskolában), azután március 15, majd Ki mit tud, a ballagás, évnnyitó, évváró - ezek folyamatos munkát adnak a szakkörnek.

- Szépek voltak az énekkar népdalai is.

- Az énekkarnak szeptembertől új vezetője van, Dr. Mindák Zoltánné. Még egy kicsit szokják egymást - tanár és gyerek. Ők

1995. október 23

(ünnepi műsor)

is heti két órában készülnek ugyanezekre a műsorokra és az Éneklő Ifjúságra. Reggel héttől gyakorolnak. Külön köszönet jár a szülőknek, hogy megértik ezt

és engedik a gyerekeket reggel hétre.

- Az igazgató fontosnak tartja ezeket a szerepléseket?

- Én mindig el szoktam olvasni a forgatókönyvet, megnézem a műsor előtti főpróbákat. Ez nem ellenőrzés, megnézem Komócziéban meg lehet bízni, ért hozzá. De nagyon érdekel. Nagyon fontos a jó műsor. A gyerekeket meg kell, hogy érintsenek bizonyos dolgok az iskolában, és ide tartoznak az ünnepek is. Enélkül nincs hazaszeretetre nevelés. Mindenféle ünnep nagyon fontos, mint ahogy a családban is. A családi ünnepeket is meg kell rendezni. Hogy szép legyen, hogy emlékezetes legyen.

- Érezted, hogy a közönségnek is tejszett a gyerekek szereplése?

Igen. Már az iskolai ünnepségen is észrevettem, a kis elsőseink egy pissenés nélkül hallgatták végig. A jó műsornak a hangulata fogja meg a közönséget. Egy műsorban nemcsak arról van szó, hogy értsék, hanem hogy érzelmileg is megérintse az embereket.

- Szeretnek a gyerekek szerepelni?

- A gyerekeknek is szükségük van arra, hogy szerepeljenek. Aki képes erre, azt szerepeltetni kell: növekszik az önbizalma, az önbecsülése. Kifejlik benne: én valamit akarok mondani az embereknek. A műsor összekötő erő a gyerekek között is, de kötődést jelent a közösséghez is. Lehet látni, hogy most is itt voltak az ünnepségen a tavalyi nyolcadikosok, és a tavalyelőttiek is.

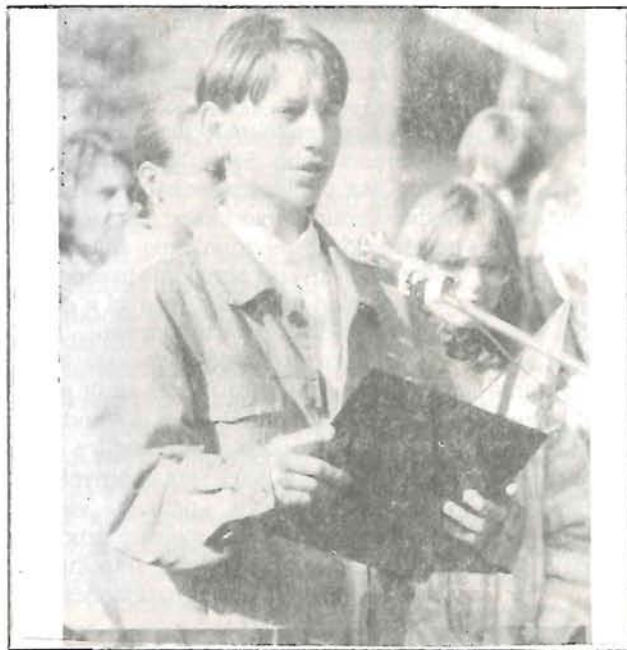
- Milyen jutalmat kapnak a gyerekek a szereplésért?

- A műsor után mindig megdicsérem őket. Az iskolarádióon keresztül megköszönöm a munkájukat. A szereplők osztályfőnöki dicséretet kapnak, a részvételért pedig mindenki, aki ott volt az ünnepségen, szóbeli dicséretet kap. Mert méltóképpen képviselték az iskolánkat a szülők, a testvérek, a vendégek, a képviselők, a polgármester - a nyilvánosság előtt.

- További sok sikert, csillogó szemű, okos gyerekeink! Szeretnénk, ha ti már teljes életet élhetnétek. Mert ez a kívánság csendült ki a ti mondanivalótokból is:

„Azt mondta az én anyám:
ez a föld az én hazám,
ide jöttem világra,
remélem, nem hiába.”

Hornokné Németh Eszter

A szeptember 28-iki testületi ülés nagy részben az iskolák helyzetével, az oktatási intézmények Szervezeti és Működési Szabályzatainak jóváhagyásával foglalkozott.

Jelentős téma volt azonban a Külterület szabályozási tervének tárgyalása. A terv programjából megismerhető a terület megoszlása, a mezőgazdasági területeken való építési lehetőség és az üdülő területek helyzete. Foglalkozik a program a tervezett Kiseréti Üdülő és Gyógy szálló területigényével és a majdani művelési ág változás szükségességével, miszerint a szálló területét a szántó művelési ágból ki kell vonni.

A testület megalkotta a vagyontárgyak feletti rendelkezési jog gyakorlásáról szóló rendeletét. Nem volt egységes a képviselők véleménye az állami tulajdonú földek

önkormányzati tulajdonba kerülésével kapcsolatban. A volt Alkotmány és a volt Lenin termelőszövetkezetektől származó 1.700 ha területű 33.000 aranykorona értékű földet a privatizációs miniszter a II. számú kárpótlási földalapha sorolta. Ezekre a földekre az

Az önkormányzati munkáról

önkormányzat számított és a jegyzői előterjesztés kérte, hogy a miniszter vonja ki a kárpótlási földalaphól és juttassa az önkormányzatnak. Dönteni kellett tehát, hogy menjen-e minden a maga útján, és a sérelmekért kárpótlási jeggyel rendelkezők minél előbb földhöz jussanak, vagy esteleges kedvező miniszteri döntés alapján a város jelentős földterülettel gazdagodik? Névszerinti szavazás következett. A szavazáson a testület

többsége támogatja a jegyzői indítványt. Nemme. szavaztak: Bátor Gyula, Hanyecz Margit, Tótka Sándor, és Várfi András képviselők.

Hasonló nagy érdeklődés és vita után döntött a testület a fogászati alapellátás átszervezéséről.

Ismeretes, hogy a kormány megszorító intézkedéseinek következtében július elsejétől a fiatalok 18 éves korukig és a nők 55 év felett, a férfiak 60 év felett részesülhetnek kötelező ingyenes fogászati ellátásban. Emiatt kellett végiggondolni, hogy hány fogorvosra lesz szüksége a városnak, és hogy őket milyen formában foglalkoztassa? A testületi döntés eredményeképpen a jövőben két közalkalmazott fogorvos Ridegné Dr. Török

Anna és Dr. Csizmadia Tamás végzi az iskolafogászati ellátást és az egyéb ok miatt kötelezően ellátandók fogászati kezelését. Természetesen a szabad orvosválasztás szellemében bárki felkeresheti őket rendelési idejük alatt. Dr. Dobos Erzsébet és Dr.

Valach Béla január elsejétől vállalkozóként fognak

tovább tevékenykedni. A vállalkozó fogorvosoknak vállalkozásuk indításához közös megegyezés alapján 800 ezer forint egyszeri támogatást szavazott meg a testület. A fenti összegén kívül az önkormányzat egy-egy újonnan vásárolt fogászati kezelőegységet ad át a vállalkozó orvosoknak, melyeknek értékét 5 év alatt kamatmentesen kell megtéríteni.

Várfi András

Gyomaendrőd kulturális koncepciója

(főbb gondolatok)

Helyszűke miatt sajnos nem adhatjuk közre teljes terjedelmében a Dr. Frankó Károly polgármester úr által készített tervet. A főbb gondolatokat mégis közöljük, mert azok együttevén jelentőségüket és tisztességes szándékat tekintve akár a két település együttélési koncepcióját is adhatnák.

Kérjük kedves olvasóinkat, Önök is írják meg véleményüket a koncepcióban felvetett irányadó gondolatokkal, és a Népházzal kapcsolatban. További ötleteket is szívesen olvasnánk.

„Gyoma és Endrőd több mint 650 évet élt egymás mellett, és alig másfél évtizede él együtt! Vitathatatlan tény e hasznos egymás mellett élés, melynek lélektanával, okaival ez ideig senki sem foglalkozott, nem kutatta, nem végeztet tudományos összehasonlító elemzéseket. Lehetséges pedig, hogy mindkét település, mely hosszú időn át majdnem azonos lélekszámú volt, vallási hovatartozásával, iparosodásával, vagy éppen mezőgazdasági kultúrájával különbözött egymástól...

A két település összevonása a lakosság megkérdése nélkül, majd várossá válása döntően befolyásolja és befolyásolni fogja az immár egy közigazgatási területen élő embereket, melyek természetesen megtartották hovatartozásukat szeretett szülőföldjük, környezetük iránt.

Ezért nem az a kérdés, hogy jó-e együtt élni, hanem az, hogy hogyan kell.

Néhány év múlva felidőhetünk-e a vá-

rosi rangra? Élvezve a vidék, a környezet szépségét, az emberi léptéket megtartó alföldi kisváros minden előnyét...

A település megtartó ereje egyenlő az itt rejlő és létrehozható értékekkel... Ennek szerves része a gazdasági szféra, a munkalehetőség, a feltételezhető gazdagodás, mely a szellemi élet szférája is mérhető kell, hogy legyen. Sokan és sokat kérdezik, miért e kettősség? Miért kell két könyvtár, két kultúrház, két városháza, na és még a pártokból is kettő-kettő? Sajnos csak az orrukig látnak... Csakis így maradhatnak fenn az „örökölt” értékek, és ez a jó. Mert idővel majd jobban megismerjük egymást! Lesznek, mint ahogy már vannak is közös, jó dolgaink. Új értékeket teremhetünk és teremtünk, és már a városban felnövekvő nemzedék egy közös múltba fogják gyúrni az új Gyomaendrődöt. Ezt a természetes folyamatot el kell fogadnunk.

Feladataink 2000-ig

...kultúralt, szép, tiszta, egészséges környezetű, jó infrastruktúrával rendelkező város legyünk. Ezért egy évtized alatt meg kell oldani a város teljes szennyvízhálózatának kiépítését, egészséges ivóvízhez kell jutnunk. A gázfűtés, a szennyvízhálózat, szilárd burkolatú úthálózat, a később kiépülő telefon és kábeltévé hálózat valóban városi rangú településsé teheti Gyomát és Endrődöt...

- Továbbra is folytatni kell a parkosf-

tást, fásítást, egyre több virágoskert kell az utak mentén, színesebbé téve vele városunkat.

- Meg kell valósítani a már kész tervek szerint a volt gyomai piactér parkosítását, hiszen már csak egy ugrás a liget, a strand, a motormúzeum, a Kner Múzeum és a Képtár.

- A holtág feletti műemlék jellegű hídron a már elkészített Nepomuki Szent János szobor testvérpárját - Szent Kristóf-1996-ban lesz átadva...

- Feltétlenül el kell készíttetni Endrőd híres szülőttének, Rózsahegyi Kálmánnak a mellszobrát...

- Szintén mellszobrot kell készíttetni Kner Izidorról, Gyoma világhírű szülőttéről.

- A Kner emlékmű elhelyezése nem a legszerencsésebb. Szébb és méltóbb hely illetné. Az áttelepítés néhány tízezer forintba kerülne mindössze. Az emlékmű helyén idővel helyre lehetne állítani díszkútként az egykori artézi kút hasonmását.

- Feltétlenül megoldást igényel a gyomai pályaudvar előtti park rendezése...

- A 46-os út átkelési szakasza a gyomai Bajcsy Zs. út. Szükséges az út megfelelő fásítása, rendezése, és a rendszeres fűnyírás... Városképi jelentőségű a vasúti átkelőhely és a Shell kút környéke. Itt parkosítás, faültetés, néhány virágágy elhelyezése, a kubikgödörök rendezése nem jelentős anyagi áldozat árán kultúraltabbá tehetné e fontos közlekedési csomópontot.

(folytatás a 8. oldalról)

- A gyomai református templom kertje természetvédelmi terület. Szükséges lenne a Főtérről egyidejűleg annak karbantartása...

- További pihenőpadok elhelyezése lenne célszerű - ez az endrődi templomra, ill. főtérré is érvényes óhaj!

- Szükséges lenne mindkét templom tornyának megvilágítása.

- Városképi jelentősége van mindkét ligetnek, ezért, mint pihenő övezetek fokozott védelmet és figyelmet érdemelnének... Fokozott rendbehozataluk nem tűrhet további halasztást...

- Fokozott figyelmet érdemelnék iskoláink, óvodáink környezete. Természetesen intézményeink vezetőire is jelentős felelősség hárul...

A város ünnepeiről és társadalmi eseményeiről

...A vidékiek furcsállják ugyan, hogy Gyoma és Endrőd nemzeti ünnepeken mindkét városrészben felvonja az állami zászlót. A városrészek önállóságának elismeréseként e szokás továbbra is maradjon fenn...

- Különös figyelmet kell szentelni 1996-nak, a Millecentenárius évének... Nagy jelentőségű lehetne, ha 1996 október 23-ára egy emlékmű elkészülhetne az új egyházi iskola közelében. Ez az emlékmű tisztelegne az aradi vértanúknak, 1956 október 23-a hőseinek és egyben szimbolizálná az 1989 október 23-án kikiáltott Magyar Köztársaságot. Lehetőséget teremtené a két városrész lakosságának, hogy egy helyszínen emlékezzen, koszorúzzon és ünnepeket rendezzen. Az új katolikus iskola aulája kiváló lehetőséget teremt ilyen és hasonló közösségi rendezvények megtartásához is.

- Az Október 6 lakótelep fásítással, tereprendezeccsel... parkos, füves ligetté alakítható... Pihenőhely és május elsejei majális, majd aug. 20-i ünnepségek méltó színhelyévé válna néhány év alatt. Ennek a területnek a beépítését ezért a jövőben tovább nem szorgalmaznánk. Érdemes volna e területet iskola-terének, vagy Millecentenárius térnek elnevezni...

- Az egyházi iskola kápolnájában egyházi esküvők tarthatók, az aulában számtalan kulturális rendezvény: hangversenyek, irodalmi estek... A két városrész közötti majdani parkban és iskolában történő rendezvények előbb-utóbb feloldják a jelenlegi kettősséget...

- Az új egyházi iskola kápolnájának felszentelése 1996-ban lesz ünnepélyes keretek között. A város képviselő-testülete készítse el a kápolna oltárképét, és adományozza azt az egyházi iskolának.

Kulturális szolgáltatásokról

...sajnos, még nem alakult ki az a jómódú középréteg, mely zsebébe nyúlva könnyedén meg tudja vásárolni a kultúra bizonyos szféráit... még hosszú ideig meghatározó szerepe van az önkormányzatnak, mint elsőszámú mecénásnak. További jelentős mecénási feladataink:

- A Városi Képtár alapítványának... támogatása

- A néptánc mozgalom további támogatása...

- A motormúzeum segítése...

- A Zene- és Táncművészeti Iskola igényeinek mind teljesebb kielégítése...

- Fontos feladat lenne a gyomai Papp Zsigmond népművész hagyatékának megszerzése...

- Hasonlóképpen megőrzendő az endrődi ásatások régészeti kiállítása...

A művelődési Központ szerepéről

...A jelenlegi kettősség mostani formájában nem tartható tovább... A Katona József Művelődési Ház jó állapotban van... Az endrődi Déryné Művelődési Ház a felújítás ellenére is elhanyagolódott, elsősorban a bútorzata miatt. A kettősség megszüntetése a következőképpen történhetne anélkül, hogy sértene bármelyik városrészt is: A Katona József Művelődési Ház végzné az alapvető kulturális feladatokat. A kifejezetten színházi jellegű előadások, hangversenyek színhelye lenne adottságai révén. Nem mellőzhető, hogy a lakosság kétharmada ebben a

városrészben él. A Déryné Művelődési Ház Népházként működne tovább a jövőben, és a Művelődési Központtól átkerülne az új szerkezeti egység szerint a Városi Könyvtárhoz, valamint ide tartozna még a Tájház is... Úgy gondoljuk, hogy a szerkezet átalakításának csak abban az esetben van értelme, ha a működőképességet is biztosítjuk az intézmények számára...

Az iskolák szerepe

- ...A Kner Imre Gimnázium Kner-napjait, a Bethlen Gábor Mezőgazdasági Iskola Bethlen-napjait valóban jeles napokká kell tenni...

- A Zene- és Táncművészeti Iskola vezető szerepet kell betöltsön a város zenei életének formálásában.

- Folytatni kell a már beindított nyári képzőművészeti táborokat...

- Szükség lenne egy alkotóház létrehozása a városban...

- Támogatni kell minden amatőr mozgalmat...

A civil szerveződések szerepe városunk kultúrájában

Támogatni, segíteni kell minden jóhiszemű civil szerveződést, hisz a rendszerváltás egyik vívmánya a többszínűség, a másság lehetőségének megélése... Elgondolkodtató, hogy településünk jónéhány tekintélyes, művelt polgára miért nem vállal nagyobb szerepet a kulturális és politikai életben. Az orvosok, a pedagógusok, az agrárértelmiség és sorolhatnám tovább, bizony meglehetősen elzárkóznak a nyilvános szerepléstől. A városban működő pártoknak is fontos lehet e rétegekből is több embert bevonni a politikai szférába...

Az önkormányzat eddig is segítette és a jövőben is segíti a lassan-lassan talpra álló egyházakat... Az endrődi városrész katolikus hívő polgárai jelentős szerepet játszanak ennek a városrésznek a mindennapjaiban is. A túlnyomóan református gyomai városrésztől ez kevésbé mondható el... Igényként merül fel a fiatalság bevonása a kulturális élet számos területén. Jelenleg a tanulóifjúság szervezett ún. mozgalmi élete tulajdonképpen nem létezik. Nagy felelősség hárul itt a pedagógusokra."

*Dr. Frankó Károly
polgármester*

(A koncepció teljes terjedelmében elolvasható a könyvtárban.)

THERMIX

5500 Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Tel.: 66/386-614, Fax: 66/386-226

Vállalkozunk magasépítési munkák kivitelezésére. Osztályozott adalékanyagból bármilyen betonkeveréket előállítunk és az építkezés helyszínére szállítjuk.

irodalmi oldal

Mert pap vagyok én ma, hű, aranysarujú
napimádó táltos, aki
hószín palástomból a szívem
kitakarom s a mellemből a hegyre
vért csapolok a szent,
felkelő nap elé:
az én népemért...Csudát
csorogtatok ma a fényes arcú napra:
őseim énekét és vert ezüst kehelyből
az aratók szent dalát
tömjénezem felé.”.

(Részlet Sinka István NAPIMÁDÓ c. költeményéből)
Emlékezés Sinka Istvánra

Olvastam, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt megyei időszakos kiadványa Kelet Kapuja címmel jelent meg. A szerkesztők utalnak arra, hogy a névadást Sinka István első verseskötetének címe motiválta. Ezt a verseskötetet Himnuszok Kelet Kapujában címmel a szeghalmi református Péter András Reál-gimnázium adta ki 1933-ban. Az előszót Féja Géza írta a kötethez, melyből néhány gondolatot érdemes felidézni: „A föltörekvő parasztságon múlik ma itt minden, a népi öntudat érettségi fokával és erejével lesz egyenrangú a magyar holnap. Örvendezünk tehát, mert ez a könyv is a népi tudat nagy érettségéről és teremtő kedvéről beszél.”

Az alig ötszáz példányban megjelent könyvet az akkori diákok árulták. A bevételt hetente küldték el a Vésztőn, nehéz körülmények között élő Sinka Istvánnak.

A hatvanas évek elején a költő átdolgozta a verseket. A későbbi válogatott kötetekben az ártúrt költemények jelentek meg.

Emlékezés Sinka Istvánra

ÚJ VERS

Jöttem,
láttam,
fájtam,
égtem és most
azt dalolom, ami viharra nőtt bennem: a földszagú paraszti fekete kenyérét és a szemökben az egyre növekvő homályt,
a pászortűzek hideg télfödte hamuját -
és dalolom a lengő éjjeli fákat a hegyek vállán,
a felejtett régi ösvényt a ködös síkon,
melyen zsoldáros szájú apáim futottak bús,
örök sebekkel nagy fénytelen, fekete Éjszakába.
Így
jöttem én és így láttam én
és így dalolok én, mert szeretnék összeforralni magammal fényesen, halálosan.

Még talán a szépapám szépapja véste magának. S ahogy faragta, öreg boroktól, s ihlettől kába volt bizonytal. És vésett a fába: dómsort, halk fákat, házat, venyigét. S körül az öblön valamelyikét tán e képeknek amikor véste bíborszín öröm és alkotó kése láza hajtotta úgy, hogy itt és e holt fában dobbant szívverése. Így volt bizonytal. És a szépapám tünődve babrált egy-egy figurán, míg végre kész lett, kész e ritka mű: fából díszpohár, mibe ó-nedű s május mámora varázsolt tavaszt.

És vén apám, a kemény zord paraszt - ha víg cimborák közt búja elmaradt-ivott belőle...Őszi fák alatt táncolt, ivott...s avult a vén pohár, amióta meg főről-főre száll, egyetlen jussként apáról-fira - hát még kopottabb...És lenn a sírba már apám csontjait is szétrágtá a szű... Egyetlen örököm: ősi málabú s e fapohár, melynek tört kehelyén a csönd mereng csak, mint őseim telkén.

Sinka István versei
Himnuszok Kelet Kapujában c. 1933-ban
megjelent kötetből.

Ez tette érdekessé azt az eseményt, amikor a Péter András Gimnázium 1993-ban reprint kiadásban megjelentette - ötszáz számozott példányban - a Himnuszokat. A gimnáziumnak ez már a második Sinka kiadványa volt, mert 1989-ben az Eötvös Kiadó segítségével megjelent a „Mezítláb az utolsó padban” című prózai írásokat tartalmazó kötet. Egy évvel később a költő posztumusz Kossuth-díjat kapott.

A Péter András Gimnázium nemcsak a Sinka könyvek kiadásával foglalkozik, hanem megyei szavaióverseny meghirdetésével népszerűsíti költészetét.

A tavalyi rendezvény sikere után, ebben a tanévben is lesz ilyen nemes vetélkedés a gimnáziumban. Erre az alkalomra hívtuk meg a gyomaendrődi és nagyszalontai diákokat. Sinka István 1897-ben Nagyszalontán született.

Számára a hatalom 1945. után egészen 1957-ig szilenciumot rendelt el. Ebben az időben nem jelenhettek meg versei, de nagyon sok dedikációt készített a barátai számára.

ÖRÖKSÉG

1946 november 23-án

Gyomán járt Thury Sándor barátjánál. Az emlékül átadott „Fekete bojtár vallomásai” című kötetbe ezt az ajánlást írta: „Most, hogy évek után, a megsűrűsödött magyar sors idején erre járok az én jó komámnál, Thury Sanyinál, ajánlom neki szeretettel-(olyan szeretettel, mint egy megtépett fa a másikhoz odahajlik-) ezeket a vallomásokat, itt a Köröztájon, ami az én hazám is...O, bizony, szeretettel, mert más alig maradt nekünk köröztáji embereknek... És igaz, még azért maradt valami más is: az, hogy a félhalál ellenére is magyarok és emberek maradunk, és maradtunk - itt a nevem reá:

Gyoma 1946 nov. 23. Sinka István”

Püski Sándor áldozatvállalásából, 1993-ban „Nagy utakról hazatérve” címmel megjelent Sinka István összegyűjtött verseinek két hatalmas kötet. Aki szereti a verseket, olvasson bele ebbe a kötetbe, nem bánja meg.

Megemlékezésemet Féja Géza soraival.” szeretném befejezni: „Sinka István himnusz író, az első magyar ezen a síkon.”

Vaszkó Tamás

Fiatalokról - fiatalokról

„Nem idővel mérik az életet, cselekedettel”

Török Sándor

Egy érdekes kezdeményezés - Ifjúsági otthon építenek a fiatalok

„Budapesten, a betonrengésben, elsivárosodik az ember lelke”, különösen igaz ez akkor, ha szülő nélkül nőnek fel gyerekek a nevelő otthonokban. Tehát vissza kell szoktatni az embereket a vidéki élethez. Európa szerte működnek gazdaságossági alapon farnok, ahol a fiatalok önellátók, saját maguk teremtik meg maguknak az élet feltételeit.

Városunk nagy lehetőséget tud biztosítani egy ilyen kezdeményezéshez. A Budapesti Bokréta úti Ifjúsági Otthon már Kocsorhegyen lealapozott egy épületet, amely mérföldköve lehet egy hosszú távú elképzelésnek. Már augusztusi számunkban, a rövid hírekben

számot adtunk arról hogy intézeti fiatalok a Knapp-ház helyén hozzá kezdtek az építkezéshez, Árkus Péter régész vezetésével. Tervezik egy régészeti tábor felépítését is, amire már külföldi érdeklődők is vannak. A kocsorhegyi iskolát múzeummá akarják átalakítani a milletcentáriumba. Mindezekkel a tevékenységükkel Gyomaendrőd idegenforgalmát szeretnék bővíteni.

Endrőd területén 250 régészeti lelőhely van. Közülük is a legértékesebb a kocsorhegyi réz, ugyanis itt egy nagyon gazdag lelőhely található, a szarmata birodalom egyik nagy kiterjedésű temetője. (A szarmaták Kr. után a

IV. századig uralkodtak ezen a területen. A szarmaták a török-séghez tartozó szittyá törzs, mely különböző népekkel keveredett. Kr. után az első három században a jazigok az Alföldön, a roxolánok a déloroszországi síkságon egész az Al-Dunáig, az alánok a Meotisz és Káspi tenger közti pusztaságon éltek nomád pusztai életüket.) Ez a régész tábor agilis, fiatal régészek vezetésével, ha felépül, nagy jelentőségű lesz a tudomány számára, de városunk idegenforgalmára is nagy hatással lesz. Mint tudjuk, elkészült egy átfogó terv a Körösök völgyéről, melynek célja: megőrizni az ökológiai egyensúlyt, védeni a még érintetlen

természeti kincseket. Ez a régészeti tábor beleillik ebbe az elképzelésbe.

Támogassuk ezeket a fiatalokat! Vannak olyan hangok, hogy cigányok, huligánok, csövesek. Ne ítéljük el őket! Igaz, nem tudják, mi a templom, mi a hit, de vannak jó nevelők, akik arra vállalkoztak, hogy az elmúlt rendszerben félrevelt gyermekekből igaz embereket faragnak. Becsüljük meg a őket, hisz munkára nevelik fiataljaikat. A tábor, mely ha felépül, ékes bizonyítéka lesz áldásos munkájuknak.

Gellai István

Augusztus 25-30 között 1.200 tizenéves ministráns tartózkodott Rómában, a Nemzetközi Ministránszövetség, az egyházmegyék, plébániák és a szülők anyagi segítségével. Nagy örömeinkre, mi ketten képviseltük Gyomaendrődöt az Örök Városban, amiért ez úton is hálásak vagyunk Plébános urunknak. Utunk célja: a Nemzetközi Ministráns Találkozóval való részvétel. Az ideai zárandókat mottója a nyolc boldogság volt: „Boldogok a békeösszerzők”.

A Szeged-Csanád Egyházmegyét 32 ministráns képviselte. A találkozót megelőzően, augusztus 5-én előkészítő lelkigyakorlaton vettünk részt, ahol feladatul kaptuk, hogy Rómáról, az egyháztól és a szentírásról minél többet ismerjünk meg.

Utunk során meglátogattuk Assisi Szent Ferenc és Szent Klára városát, majd Róma nevezetességeivel és gyökereivel ismerkedtünk meg.

Nagy izgalommal készültünk aug. 29-ére, a Szentatyával való találkozásra. A Szt. Péter téren 15.000 különböző nemzetiségű ministráns vára-

Zoli és Laci a pápánál

Gyomaendrődről két fiatal ember Uhrin Zoli és Varjú Laci, hűséges ministránsok, - jól ismerhetjük őket a templomból - a Szentatyánál jártak. A kedves olvasók figyelmébe ajánljuk beszámolójukat.

kozott (németek, franciák, osztrákok, belgák, svájciak, hollandok, olaszok és mi magyarok). Nyakunkban más-más színű, de azonos szimbólumú nyakkendő volt. Az izgatott várakozás alatt együtt énekelünk. Ki-ki a maga nyelven mondta el a nyolc boldogságot, majd az osztrákok egy békéről szóló jelenetet mutattak be. Lassan a Szent Péter tere begördült a papamobil benne a Szentatyával. Az egyházfő négy nyelven köszöntötte az egybegyűlteket Öszentsége így szólt magyarul hozzánk:

„Szeretettel üdvözlöm a püspök urakat és szívből köszöntelek benneteket, jelenlévő és otthoni magyar ministránsokat. Legyetek tudatában a feladat fontosságának, amelyet az Úr oltárán teljesítetek. A szentmisén ünnepeljük hitünk nagy titkát: Krisztus megjeleníti keresztáldozatát a benne hívőknek. Végezzétek ezért szolgálatotokat továbbra is örömmel és buzgósággal. Hirdessétek a mindennapi életben is Krisztus halálát, és hittel valljátok feltámadását, amely által megváltotta a világot! Dicšertes-

sék a Jézus Krisztus.”

Tapsoltunk és éljenzünk, mi magyarok, hiszen ez az üzenet nekünk szólt. Ezt az örömet hallva a Szentatyá olaszul megjegyezte: „A magyarok mindenképp lelkesebbek.” A szünni nem akaró tetszénnyilvánításunkra mondott még egy lekesítő mondatot: „Éljen Magyarország!”

Még aznap délután a Santa Croce In Gerusalemme bazilikában közös szentmisén vettünk részt, mi magyarok. Csatlakozott hozzánk még egy ötven fős szlovákiai magyar csoport is. A szentbeszédet Balás Béla püspök (Beton atya) mondta, aki a tizenkét apostol példájára utalva buzdította az 1.200 fiatal. A felajánlások minden egyházmegye 2-2 képviselője Keszthelyi Ferenc püspök atyának átnyújtotta a békéhez kapcsolódó adományokat és imádságokat. A szentmise végén elimádkoztuk a békeimát.

Hazánkba visszatérve folytatódik a csendes szolgálatunk, a hétköznapiakon is.

UHRIN ZOLTAN és VARJÚ LÁSZLÓ

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 10. sz.)

1911: „... A községben a tejtermékek értékesítésére szövetkezet alakult, miáltal sok szegény ember állami segéllyel tehenet szerzett és ezáltal a község vagyoniilag gyarapodott...”

... A Körösön túli lakosság szaporodásával egy új népiskola szervezése szükségessé vált... Egyelőre e célra Simabereken egy épület béreltetett, mely azonban később a követelményeknek nem felelt meg... felmerült az a kívánság, hogy új iskola építtessék... Liziczai László varjasi birtokából a felállítandó iskola részére 600 négyszögöl területű jó minőségű földet adományozott... Határozatba ment, hogy az új iskola a varjasi pusztán építtessék fel... a varjai lakosok 50 fuvar természetben való kiszolgáltatására kötelezték magukat...

... November 19: a helybeli Ipartestület háza újból fel lett építve... úgyszintén az új Népszövetségi Kör és a Földművelők háza... Társadalmi életünk felélénkítésére s a népnevelés előmozdítására igen jótékony hatást gyakoroltak a közművelődési estélyek, melyet november, december és január hónapokban keddi napokon este öt órakor az ipartestületi új ház nagytermében óriási részvét(él) mellett teljesen díjmentesen tartottunk. Ezen alkalmakkor az újonnan szervezett dalárda igen kedves és figyelemre méltó énekdarabokat adott elő...”

1912: „... elavult politikai viszonyainkat szomorúan jellemzi azon megdöbbentő merénylet, melyet a gyomai választókerület országgyűlési képviselője, Kovács Gyula elkövetett, midőn június 5-én a nyílt gyűlésen Tisza István képviselőház elnökre háromszor lött...”

... Kitért a balkáni háború, melynek várható következményei beláthatatlanok... Isten óvja a szegény és sokat zaklatott hazánkat!

... Főhatósági intézménnyel a kondorostanyai (ma: Hunya) hívek: állandó lelkipásztort nyertek és július 1-től Fejér Imre... helyi káplánnak jelöltetett ki...

... Kereskedelmi Fogyasztási Szövetkezet új üzleti házat építtetett és július elsején ünnepélyesen megáldatott (ez az épület a jelenlegi piactér melletti ún. Nagyszövetkezet, amelyet most senki sem használ, szép csendesen megy tönkre)...

... A varjasi pusztai új népiskola... mégiscsak felépült és rendeltetésének átadatott... Liziczai Mihály ottani birtokos saját költségén egy díszes vaskeresztet és egy 54 kilós harangot haranglábbal állíttatott.

... Augusztus 2-án... készült egy új főoltár... illetve körülkerített faragványos farészekkel...

... Augusztus 13: tanítóválasztás tartatott: a mirhói új iskola III. és IV. o: Orbók József, a varjasi iskolához Fehérvári Ferenc választatott.

... Október 16-án a kondorostanyai új temetőt és benne a Farkas Imre és neje Iványi Mária által

felállíttatott vaskeresztet megáldottam. Ezen időtől kezdve az új temető használatba vétetett...

... Gellai Imre a zöldhalmi keresztre (adott) 50 koronát...”

1913: „... A közművelődési esték minden kedden a Tót Mátyás féle vendéglő nagytermében is igen tömeges részvét(él) mellett tartatnak. ... November 30: Dobos István pilóta... szép repülési próbákat tartott a vashíd melletti gyepen, mely alkalomból óriási néptömeg jött össze bámulva a csodát. Este Dobos a Korona vendéglő (ma Dávid Mátyás boltja) nagytermében az aviatikáról tartott előadást.

... Timár i. János hagyatékából kapott az egyház a Széchenyi utcán (ma Fő út) egy házat melléképületekkel együtt kulturális célokra...”

1914: „... Csejtpuszta 1914. II. 12-én az endrődi plébánia területéhez csatoltatott...”

... Az új vashíd ünnepélyes megáldása május 24-én tartatott, mely nemcsak Endrődnek, de az egész vidéknek nagy ünnepe lett. Az ünnep előestéjén a községben általános kivilágításban, lampionos zene takarodó, a hidak kivilágítása, örömtüzek és vegyes tűzijátékok a Körös partján az egész lakosságot nagy lelkesedésre készítették. Az utcák fel voltak lobogóva... hajnali órákban rezes bandával ébresztő, 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet, s utána processió az új hidhoz, hol szentbeszéd kíséretében Zelinka János plébános az új hidat felavatta. Délután és az esti órákban a ligetben népiünnepély, táncmulatság, társas játékok voltak... Az egész hid hossza a két part között 600 méter, a meder feletti nyílás 90 méter, a többi hidaknak megfelelő vaszerkezettel van ellátva, míg a hid kétoldali része vasbetonból készült. A hid építői voltak Fried (?) és Adorján, Ganz (Danubius) budapesti cégek... A hid a feljárók költségeivel együtt 350.000 koronába került... A hid Endrőd községnek élet-szükségletét képezi... (a létrehozásához) az országgyűlési képviselőktől... a pénzügyminisztertől... a vármegyétől szép, biztató szavakat ugyan bőven, de anyagi segílyt nem kaptunk... A községnek kellett tehát az áldozatkészség terén jó példával elől járni, és ennek dicséretes módon meg is felelt...”

Hornokné Németh Eszter

Vasúti menetrend (a legújabb változásokkal) érvényes 1996. június 1.-ig.

Budapest	Szolnok	Gyoma	Békéscsaba	Békéscsaba	Gyoma	Szolnok	Budapest
	2.50	3.46	4.15	4.55	5.33	6.29	
		4.04	4.41	5.45	6.20	7.10	8.32
	3.55	4.54	5.31	5.53	6.37	7.26	
		6.04	6.41	6.43	7.20	8.10	9.37
4.20	6.55	7.54	8.31	8.45	9.20	10.07	11.32
6.30	7.57	8.41	9.10	10.17	10.51	11.40	13.07
	9.05	10.04	10.42	10.45	11.23	12.19	
8.30	9.57	10.41	11.10	12.45	13.20	14.10	15.32
	11.05	12.04	12.41	14.43	15.20	16.10	17.32
10.30	11.54	12.41	13.12	16.45	17.23	18.10	
12.30	13.54	14.41	15.10	17.45	18.20	19.10	20.32
	15.05	16.04	16.41	18.15	18.53	19.55	
14.30	15.57	16.41	17.10	18.45	19.20	20.10	21.32
15.30	16.57	17.41	18.10	19.30	20.14	21.00	
	17.05	18.02	18.41	22.45	23.21		
17.30	18.57	19.41	20.10				
	19.55	20.54	21.31				
	20.34	21.15	21.43				
19.30	20.57	21.41	22.10				

VÁROSUNK, Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Gellai József, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1